

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/21/2019
Identifikačné číslo spisu:	1112213358
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1112213358.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F.. D.. P. Q., trvale bytom v E., E. X, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o 14.882,46 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 12C/93/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2018 sp. zn. 5Co/253/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2018 sp. zn. 5Co/253/2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. januára 2016 č. k. 12C/93/2012-95 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal na žalovanej zaplatenia sumy 14.882,46 € s úrokom ako náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci (pre znehodnotenie pohľadávky prihlásenej do konkurzného konania jej nezariadením do zoznamu prihlásených pohľadávok) a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. V rozsudku právne zdôvodnenom (pokiaľ šlo o vec samu) ust. § 3, § 9 ods. 1 a 2 a § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „zodpovednostný zákon“) a § 44 ods. 1 písm. a/ a d/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (platného a účinného v čase vzniku žalobou tvrdenej škodovej udalosti) dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby prakticky preto, že žalobca nepreukázal zákonné predpoklady zodpovednosti štátu, a to ako nesprávny úradný postup konkurzného súdu, tak ani existenciu škody.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. júna 2018 sp. zn. 5Co/253/2016 I. rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z. a dnes už i viacerých ďalších zákonov, ďalej tiež len „C. s. p.“) potvrdil a II. žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozsudku nad rámec poukazu na skutkové i právne závery súdu prvej inštancie, stotožnenie sa s nimi a záver o neopodstatnenosti odvolania považoval predovšetkým za správny záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní porušenia

konkurzným súdom žiadnej povinnosti, a teda aj o nemožnosti usúdenia na nesprávny úradný postup, keďže žalobca prítomný na prieskumnom pojednávaní v konkurznom konaní voči spoločnosti Livaplast, s.r.o. (12. marca 2007) nevzniesol námietku neúplnosti zoznamu konkurzných pohľadávok a svoju pohľadávku priznanú mu platobným rozkazom (Okresného súdu Bratislava III z 8. januára 2004 sp. zn. 42Rob/2/04) osobitne na takomto pojednávaní neprihlásil. Pre absenciu nesprávneho úradného postupu preto nemohli byť splnené ani ďalšie podmienky zodpovednosti štátu za škodu, najmä nie existencia škody vo výške sumy prisúdennej platobným rozkazom, nakoľko pre výmaz úpadcu po zrušení konkurzu nebol uspokojený žiaden z veriteľov a nebola daná ani možnosť domáhania sa náhrady od konateľov úpadcu, dôvodil tiež odvolací súd.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) dovolanie, ktorým navrhol zrušenie rozsudkov oboch nižších súdov s vrátením veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 420 ods. 1 písm. f/ aj § 421 ods. 1 písm. a/, b/ aj c/ C. s. p. Tzv. zmätočnosťnú vadu na ujmu svojho práva na spravodlivý proces podľa dovolateľa založili viaceré dovolaním špecifikované pochybenia oboch nižších súdov vrátane nedostatočných odôvodnení (nepreskúmateľnosti) ich rozhodnutí, najmä ale prejednanie veci odvolacím súdom bez nariadenia pojednávania a verejné vyhlásenie ním rozhodnutia bez upovedomenia žalobcu o tom aj prostredníctvom e-mailovej adresy známej obom nižším súdom, na ktorú mu bolo (o. i.) súdom prvej inštancie oznámené, že súd akceptuje jeho návrh na odročenie pojednávania. V prípade namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci sa prakticky obmedzil len na argumentáciu za pomoci rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) vo veci sp. zn. 4MCdo/20/2009 bez toho, aby vymedzil právnu otázku, od ktorej riešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (resp. viac takýchto právnych otázok) a aby tiež objasnil akceptovateľnosť ním zvoleného postupu, spočívajúceho v naplnení hneď všetkých troch skutkových podstat, zanesených zákonodarcom do § 421 ods. 1 C. s. p.

4. Žalovaná dovolací návrh nepodala.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) fyzická osoba s predpísaným právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. a/ C. s. p.) ako strana sporu, v ktorej neprospech boli vydané obe dovolaním napadnuté rozhodnutia (§ 424 C. s. p.) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Postupom bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) pritom dospel k záveru, že dovolanie treba považovať za prípustné a tiež za dôvodné (nakoľko výrazom ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bez potreby na ňom čokoľvek meniť v tejto veci je tiež záver, že v prípadoch opretia dovolania o vady zmätočnosti, idú prípustnosť a dôvodnosť dovolania takpovediac ruku v ruku - čo znamená, že ak je dovolanie prípustné, teda je zistená existencia takýmto podaním vytýkanej vady, musí byť aj dôvodné, a to isté platí aj naopak, t. j. že neprípustnosť = nedôvodnosť).

6. V danom prípade žalobca (dovolateľ) vyvodzoval (primárne) prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ C. s. p., sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces, b/ nesprávnosť procesného postupu súdu reprezentujúceho takýto zásah a c/ dôsledok postupu v podobe znemožnenia ním procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), že tu už treba hovoriť o porušení práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je

možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu (čo logicky predpokladá jej riadne upovedomenie o úkonoch s právom takejto prítomnosti, predvolanie na pojednávanie i na prípadné verejné vyhlásenie rozhodnutia bez nariad'ovania pojednávania z toho nevynímajúc), právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na vecné rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Z vyššie uvedeného odôvodnenia vyplýva, že dovolateľ prípustnosť dovolania opretého o ustanovenie § 420 ods. 1 písm. f/ C. s. p. odôvodnil (o. i.) argumentáciou, že v čase pristúpenia odvolacieho súdu k verejnému vyhláseniu napadnutého rozsudku bez nariadenia pojednávania neboli splnené podmienky pre takéto rozhodovanie, nakoľko vec prejednávajúcemu senátu odvolacieho súdu (menovite predsedníčke senátu) musela byť z obsahu spisu známa ako komunikácia súdu prvej inštancie so žalobcom (neskorším odvolateľom i dovolateľom) elektronicky (zasielaním správ na žalobcom oznámenú e-mailovú adresu „Q.Q.“), tak i zodpovedajúca požiadavka žalobcu na oznamovanie mu takýmto spôsobom aj postupu nedosahujúceho ani úroveň upovedomenia o zámere vo veci rozhodnúť (tu rozumej výslovné formulovanie požiadaviek žalobcu ako takých, ktorých akceptovaním sa má docieľiť jeho vedomosť o tom, či bola alebo nebola akceptovaná jeho žiadosť o odročenie pojednávania - v tejto súvislosti porovnaj najmä č. l. 74 a 82 spisu).

10. Podmienky rozhodnutia súdom za pomoci inštitútu verejného vyhlásenia rozsudku (bez nariadenia pojednávania) v režime aktuálnej procesnej úpravy (platnej a účinnej i v čase rozhodovania odvolacieho súdu v prejednávanej veci) vymedzuje ustanovenie § 219 ods. 3 C. s. p., podľa ktorého vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením; pričom ak o to strana požiadala, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami, a to v spojení s ustanoveniami § 177 ods. 2 písm. c/ C. s. p. (podľa ktorého pojednávanie nie je potrebné nariad'ovať, ak to ustanovuje tento zákon), jeho § 378 ods. 1 (podľa ktorého na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak) a § 385 ods. 1 zákona, o ktorom je reč (podľa ktorého na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem).

11. Z už spomínaných podaní žalobcu celkom jednoznačne vyplýva záujem tejto strany sporu na elektronickej komunikácii s ňou, a to i v prípadoch, v ktorých iniciátorovi konania (majúcemu inak záujem na čo najskoršom rozhodnutí vo veci) nejde o informáciu o očakávanom čase konečného rozhodnutia, ale o to, či bol akceptovaný jeho procesný návrh na vyčkание s úkonom súdu, pri ktorého vykonaní má zásadne strana sporu právo byť prítomná (tu inak bez ohľadu na to, či toto svoje právo následne aj využije). Z takto formulovanej žiadosti treba podľa dovolacieho súdu odvodit' i za pomoci argumentu právnej logiky „a minori ad maius“ (od menšieho k väčšiemu) tiež záujem strany sporu, ktorá takúto požiadavku uplatnila, na tom, aby ju súd rovnakým spôsobom informoval tiež o tom, že mieni rozhodnúť (vo veci samej). Nie je tu pritom rozhodujúce, že súd (v tomto prípade odvolací) k verejnému vyhláseniu rozhodnutia pristupuje po urobení si predbežného záveru o nepotrebnosti opakovania ani dopĺňania dokazovania i o neexistencii verejného záujmu vyžadujúceho si pojednávanie (a takto aj za stavu obmedzenia sa pri verejnom vyhlasovaní rozhodnutia na samotný takýto akt) a že správnosť takéhoto predbežného záveru a prípadné zotrvanie na ňom (či naopak ustúpenie od neho) je aj vecou kvality odvolacej argumentácie, ale význam tu má len to, že v prípade existencie požiadavky strany

sporu na komunikáciu elektronicky je povinnosťou súdu na takúto požiadavku strany sporu reflektovať.

12. Pretože však v prejednávanej veci k rešpektovaniu vykladanej úpravy pred rozhodnutím odvolacieho súdu napadnutým rozsudkom nedošlo (resp. opak zo spisu nevyplýva, keď najmä bezprostredne za predkladacou správou nasleduje úprava na verejné vyhlásenie rozhodnutia bez špecifického pokynu na upovedomenie podľa § 219 ods. 3 vety druhej C. s. p. v spojení s § 378 ods. 1 rovnakého zákona), jeho nesprávnym procesným postupom došlo k porušeniu práva žalobcu (dovolateľa) na spravodlivý proces (tu prinajmenšom v rovine I. získania vedomosti neskoršieho dovolateľa o zámere odvolacieho súdu o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania a II. poskytnutia odvolateľovi ostatnej možnosti argumentovať v prospech a/ nesprávnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a/alebo b/ potreby doplnenia či zopakovania dokazovania).

13. Nakoľko takéto zásadné procesnoprávne pochybenie odvolacieho súdu sa týkalo len jeho postupu (nie aj súdu prvej inštancie) a nešlo ho napraviť inak, než kasačným rozhodnutím dovolacieho súdu, dovolací súd ani nemal inú možnosť, ako dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 C. s. p.) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.); pričom v takomto prípade sa už v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou a z logiky konštrukcie dovolacieho konania nezaoberal dovolacími námietkami týkajúcimi sa právneho posúdenia veci.

14. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.